

Les 21 | Welke oplossingen zijn er? (1)

Inhoud

De leerlingen stellen vast wat in een bepaalde situatie het probleem is en welke oplossingen mogelijk zijn. De vijfde stap van het probleemoplossen komt aan de orde: Welke oplossingen zijn er?

Doel

- De leerlingen kennen de verschillende manieren om problemen op te lossen.
- De leerlingen bedenken voor een probleemsituatie zoveel mogelijk oplossingen.

Materiaal

- Digibord
- Lesblad 21a, 21b en 21c
- De probleemoploskaart
- Het strookje met de vijfde stap van het probleemoplossen

De les

Introductie

In vorige lessen zijn de vier stappen van het oplossen van een probleem behandeld. In deze les komt stap 5 'oplossingen bedenken' aan de orde. U kunt de les beginnen met de vraag of de klas weet welk woord wordt gebruikt als we iets aan een probleem willen doen. Op deze wijze komen de woorden 'oplossing' en 'oplossen' aan de orde. U kunt vervolgens de stappen om een probleem op te lossen herhalen en nog een keer op het bord schrijven:

1. Rustig worden en nadenken,
2. Bedenk om welk probleem het gaat,
3. Hoe voel je je,
4. Hoe wil je dat het probleem opgelost wordt.

U kunt samen met de leerlingen steeds voorbeelden bij de stappen bedenken. U kunt de leerlingen vertellen dat ze in deze les met stap 5 'oplossingen bedenken' gaan werken.

Aan de slag

Opdracht 1 Het probleem van Mei Lin

Bij deze opdracht wordt het probleem van Mei Lin besproken. U gebruikt de probleemoploskaart en laat steeds de stappen zien.

1. De leerlingen bekijken de tekening op lesblad 21a. Vraag aan de klas of zij weten om welk probleem het gaat (Antwoord: *Peter gaat een ijsje kopen. Cheng wil ook een ijsje. Zijn zusje Mei Lin vindt het niet goed.*) Praat samen over stap 1 (rustig worden en nadenken). Het is niet de bedoeling dat Mei Lin boos wordt of gaat schelden op Cheng. Mei Lin moet proberen rustig te blijven nadenken.
2. Bij stap 2 (om welk probleem gaat het) kunt u het probleem op het bord schrijven.
3. Praat nu over stap 3. Vraag de leerlingen hoe ze denken dat Mei Lin zich voelt. Schrijf de verschillende antwoorden van de klas onder de naam Mei Lin op het bord en laat stap 3 (hoe voel je je) op de probleem-oploskaart zien. Stel steeds vragen over de antwoorden van de leerlingen. Denk aan:
 - *Hoe weet je dat?*
 - *Waarom denk je dat?*
4. U kunt de leerlingen ook vragen hoe zij denken dat Cheng en Peter zich voelen. Schrijf de namen Cheng en Peter op het bord en de gevoelens onder de namen.
5. Laat daarna stap 4 (hoe wil je dat het probleem opgelost wordt) zien. De leerlingen bedenken nu hoe Mei Lin wil dat dit probleem afloopt. Leg uit dat de afloop van het probleem het doel is van Mei Lin en schrijf het doel op.

lesblad 21a

Mei Lin Cheng

Peter

Les 21

Tip

- Soms zal een leerling al iets zeggen over de gevolgen die een oplossing kan hebben, bijvoorbeeld 'als Mei Lin gaat slaan, dan slaat Cheng misschien wel terug'. Vertel in dat geval dat er eerst zoveel mogelijk oplossingen bedacht worden, en dat u met hen in de volgende lessen over de gevolgen gaat praten.
- Rond de opdracht af door te zeggen dat de leerlingen het goed hebben gedaan. Benadruk nog een keer dat het belangrijk is om eerst veel oplossingen te bedenken voordat je weet welke oplossing de beste is.

Opdracht 2 Oplossingen bedenken voor Mei Lin

Bij deze opdracht gaan de leerlingen zoveel mogelijk oplossingen bedenken voor het probleem van Mei Lin op lesblad 21a.

1. Misschien hebben de leerlingen bij opdracht 1 onderdeel 5 meerdere doelen bedacht. Dat is geen probleem. U kunt vertellen dat mensen bij een probleem verschillende doelen kunnen hebben. Voor deze opdracht is echter één doel nodig. Kies zelf of samen met de klas één doel.
2. De leerlingen kijken nog een keer goed naar het plaatje op lesblad 21 en bedenken zoveel mogelijk oplossingen om Mei Lin te helpen haar doel te bereiken. Vraag de leerlingen niet alleen 'goede' oplossingen te bedenken. Meestal noemen de leerlingen vooral de sociaal wenselijk oplossingen. U kunt zelf een minder wenselijke oplossing noemen, zoals 'Cheng geeft Mei Lin een klap'. Leg de leerlingen uit dat het gaat om zoveel mogelijk oplossingen te bedenken en dat er later gekozen wordt welke de beste is.
3. Schrijf alle oplossingen op het bord. Stimuleer de leerlingen zoveel mogelijk te bedenken wat Mei Lin kan doen om haar doel te bereiken. Als er veel oplossingen bedacht zijn kunt u de lijst hardop voorlezen. Wijs er op dat Mei Lin één van deze oplossingen kan kiezen.
4. U kunt de antwoorden zo noteren dat er verschillende soorten oplossingen ontstaan. Schrijf de variaties onder het soort oplossing. Zo kan bijvoorbeeld slaan en meetrekken onder 'pijn doen' vallen. De lijst zou er zo uit kunnen zien:

OPLOSSINGEN

pijn doen

slaan
meetrekken

vragen

iemand vragen

het vergeten

afleiden door een spelletje doen
zelf weglopen

5. Er zijn misschien nog meer soorten oplossingen, bijvoorbeeld 'iets zeggen'. Hier kunt u ook weer voorbeelden voor laten noemen. Bijvoorbeeld iets beloven voor een later moment, of iets anders beloven om te gaan doen.

Opdracht 3 Oplossingen bedenken

1. Bij deze opdracht worden opdracht 1 en 2 herhaald voor de plaatjes op lesblad 21b en 21c. U kunt weer bij elk plaatje beginnen met de vraag welk probleem de leerlingen in het plaatje zien.
 - *Lesblad 21b gaat over Shaya en Sam die Kevin pesten omdat ze vinden dat hij rare kleren en een rare bril heeft.*
 - *Lesblad 21c gaat over Sara die buitengesloten wordt. Zij mag niet meedoen met een balspel.*
2. Probeer met de leerlingen steeds zo concreet mogelijke oplossingen te bedenken. Bijvoorbeeld als de leerlingen zeggen dat Sara kan vragen of ze mee mag doen, kunt u zeggen: bedenk een aantal manieren hoe ze dat kan vragen.
3. Rond deze opdracht af door nog eens alle oplossingen hardop op te lezen.

lesblad 21b

Shaya

Kevin

Sam

Les 21

Tip

U kunt de leerlingen vragen om problemen die zij hebben op te schrijven en in de Vraag en Antwoord-bus te doen. Op een vast tijdstip in de week kunt u de inhoud van de Vraag en Antwoord-bus bespreken met de klas.

Extra

- Wanneer er problemen in de klas zijn of een leerling bij u komt voor hulp kunt u ook de stappen van het probleemoplossen gebruiken. Vraag wat het probleem is, wat de leerling voelt en wat de leerling wil. Wat is zijn doel? U kunt samen nagaan of en welke oplossingen de leerling kan bedenken.
- U kunt de leerlingen een keer tijdens de les en aan het eind van de les het emotiegezichtje dat hun eigen gevoel aangeeft neer laten zetten.
- Probeer de tot nu toe geleerde stappen van het probleemoplossen toe te passen bij andere schoolactiviteiten, zoals rekenen, taal, actuele gebeurtenissen. Als rolmodel kunt u ook zelf deze stappen toepassen bij een probleem.

Sara